

Nagyatád Város Önkormányzata

Nagyatád fenntartható fejlődésének helyi programja

2010-2015

BEVEZETŐ.....	3
A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS FOGALMA	3
I. HELYZETELEMZÉS	4
1. KÖRNYEZETI ELEMEEK ÁLLAPOTA	4
1.1. Felszíni és felszín alatti vizek, vízgazdálkodás.....	4
1.2. Levegő.....	5
1.3. Talaj	5
1.4. Élővilág, táj	5
1.5. Területhasználat, zöldfelület-gazdálkodás, településtisztaság	5
1.6. Környezet egészségügy.....	6
1.7. Hulladék-gazdálkodás.....	6
1.8. Zaj- és rezgésvédelem.....	6
1.9. Energiagazdálkodás.....	6
1.10. Környezettudat fejlesztése.....	6
2. TELEPÜLÉS ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET	6
2.1. Közlekedés	6
2.2. Műszaki infrastrukturális ellátottság.....	7
2.3. Zajterhelés	9
2.4. Épített környezet.....	9
2.5. Környezeti minőség.....	10
2.6. Környezettudat és szemlélet kialakítása, fejlesztése	10
3. TÁRSADALMI FOLYAMATOK	11
3.1. Demográfiai helyzet.....	11
3.2. Foglalkoztatási viszonyok	12
3.3. Egészségügyi helyzet	14
3.4. Szociális ellátás.....	15
3.7. Partnerségi kapcsolatok	17
II. NAGYATÁD VÁROS STRATÉGIAI PROGRAMJA	19
2.1. JÖVŐKÉP	19
2.2. STRATÉGIAI CÉLOK	20
2.3. KÖZVETLEN CÉLOK	21
2.3.1. KELLEMES, ÉLHETŐ LAKÓKÖRNYEZET.....	21
2. Belső út- és járdahálózat felújítása, építése	21
3. Fejlett közszolgáltatások	22
4. Közlekedésbiztonsági helyzet javítása	23
2.3.2. MAGAS FOKÚ KÖZÖSSÉGI AKTIVITÁS MEGTEREMTÉSE	24
1. Folyamatos kapcsolódási lehetőségek biztosítása	24
2. Kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása	25
3. Alkotó, művészeti közösségek támogatása	25
2.3.3. ÖKOLÓGIAI SZEMPONTOKAT FIGYELEMBE VEVŐ KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA	26
1. Tiszta, virágos város	26
2. Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	27
3. Ivóvíz és szennyvízrendszer rekonstrukciója	27
4. Nyilvános WC építése, működtetése.....	28
5. Elkerülő úthálózat fejlesztése	28
2.3.4. FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI SZERKEZET KIALAKÍTÁSA	28
1. Nagyatádi Városfejlesztő Kft	28
2. A volt laktanya gazdasági célú hasznosítása	28
3. Nagyatádi Ipari Park.....	28
5. Turizmus	29
2.3.5. PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSE	29

BEVEZETŐ

A „fenntartható fejlődés” jegyében szerveződött az 1992-ben Rio de Janeiróban megtartott Környezet és Fejlődés ENSZ konferencia. Fő dokumentumának az Agenda 21 (Feladatok a 21. századra) 28. fejezete foglalkozik a Local Agenda 21-el (LA-21), vagyis a fenntarthatóság lokális programjával. Az Európai Unió ötödik környezetvédelmi akcióprogramja (1992-2000) a „Fenntarthatóság felé” címet viseli és a fenntartható fejlődés, mint alapkövetelmény az 1997-es EU csúcson Amszterdamban az integráció alapelvei közé is bekerült, sőt ennek szellemében módosították az 1958-as Római Szerződést is, amely az Európai Közösségek jogi alapját adja.

A Local Agenda 21 (LA21) alapvető célja: az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával olyan program kidolgozása és megvalósítása, amely a fenntartható fejlődés elvére épül. A fenntarthatóság helyi programját kell megteremteni, amelynek segítségével egy olyan település szerveződik, amelyet a lakosok otthonnak tekintenek, abban ők és gyermekeik, a város, falu mai és leendő polgárai otthon vannak. Ez a látszólag elvont célkitűzés konkrét lépéseken keresztül valósul meg.

A „Local Agenda 21” jól összpontosított politika, ami integrálja az egyes szektorok „környezet és fejlődés” típusú problémáit, tervezési céljait és értékeit. Elkötelezett a helyi problémák felismerése és megoldása mellett. Mindezt szélesebb ökológiai-, regionális és megnyújtott időkeretben végezve. A környezeti hatásokat tudatosan összefüggésbe hozza a mögöttes gazdasági és politikai nyomásokkal (amelyek rendszerint politikai döntésekből, döntések hiányából és a piac működési elégtelenségéből fakadnak). A helyi jellegű kérdések, ügyek, döntések és intézkedések és a globális hatások között próbálja az összefüggéseket megtalálni, legyen az környezeti vagy globális szolidaritási/méltányossági vetület. A közösség közreműködését erőteljesen próbálja motiválni. Az átlag polgárokat és a fő érdekcsoportokat igyekszik bevonni a „környezet és fejlődés” típusú ügyek tervezési és megvalósítási folyamatába.

Nagyatád Fenntarthatósági terv készítésének alapvető célja: az önkormányzat aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával olyan program kidolgozása és megvalósítása, amely a fenntartható fejlődés elvére épül.

Ez a látszólag elvont célkitűzés konkrét lépéseken keresztül valósul meg. A fenntarthatóság programja komplex program, amely a természeti környezet fejlesztésével összhangban tervezi el az épített környezet, infrastrukturális rendszer, energiaellátás, közlekedés, hulladékkezelés, agrárium stb. jövő orientált alakítását.

Jelen program számtalan elemében a építkezik a város jelenleg meglévő aktuális programjaira. Ezek közül is kiemelkedően a Környezetvédelmi programjára. Ennek megfelelően, elfogadva az említett programok elemzéseit, itt részletesen nem kerülnek elemzésre a helyzetfeltárás részelemei.

A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS FOGALMA

A fenntartható fejlődés a tágan értelmezett életminőség javulását szolgálja, ezért a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodásnak együtt kell érvényesülnie a

jólét elérését, megtartását elősegítő gazdasági fejlődéssel és a társadalmi igazságossággal, esélyegyenlőséggel.

A természeti erőforrások vonatkozásában ez azt jelenti, hogy hosszú távon a természeti környezet eltartó-képességével összhangban lehet csak a társadalom reális szükségleteinek a kielégítéséről gondoskodni; a környezet eltartó képessége egyben az igények kielégítésének korlátja is. Ennek megfelelően van szükség a természeti erőforrások fenntartható használatára, amelynek megvalósításához a társadalom környezet-tudatos és környezet-etikus magatartása szükséges.

A fenntartható társadalomban érvényesül a szociális igazságosság, amelynek az alapja a lehetőségekhez való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosítása, és a társadalmi terhekből való közös részesedés; az életminőség folytonos javítására való törekvés. Az életminőség, a tág értelemben vett jólét magában foglalja mindenki számára többek között a – teljes testi, lelki - egészséget, a szociális és anyagi jólétet, az egészséges környezeti feltételeket, a demokratikus jogokat, a biztonságot, az ismeretekhez való szabad hozzáférést.

A méltányos életkörülmények, a megfelelő életminőség, jólét biztosítását kifejező célkitűzés mindenkire – a jövő nemzedékekre is – vonatkozik. A fenntartható fejlődés tehát elismeri és céljának tekinti *az egymást követő nemzedékek* megfelelő életminőséghez való egyenlő jogának biztosítását, s az ezzel összefüggésben álló köteleességek teljesítését. A fenntartható fejlődés tehát olyan fejlődés, amely lehetővé teszi a jelen generációk szükségleteinek kielégítését úgy, hogy ez nem veszélyezteti a jövő generációk azon lehetőségét, hogy szükségleteiket kielégítsék.

A jelenlegi társadalmi-gazdasági folyamatok, illetve hatásaik jelentős részben ellentétesek a fenntartható fejlődés követelményeivel. E trendek ismeretében *elkerülhetetlen egy olyan fejlődési pályára való áttérés*, amely hosszú távon biztosítja a társadalmak és köztük a magyar társadalom fenntartható fejlődését. Ennek elérése nem lehetséges egy-egy ország, régió határain belül, hiszen egyetlen társadalom sem szigetelheti el magát tágabb természeti, társadalmi, gazdasági környezetétől. Az erősödő kölcsönhatások és kölcsönös függőségek miatt a társadalmak hosszú távú jövője közös.

I. HELYZETELEMLÉZÉS

1. KÖRNYEZETI ELEMELK ÁLLAPOTA

1.1. Felszíni és felszín alatti vizek, vízgazdálkodás

Problémakataszter

1. A vízkészletek mennyiségi és minőségi paraméterei korlátozottak.
2. Illegális lakossági szennyvízbevezetések a talajvízbe és a belterületi csapadékvizesárkokba.

3. A város körüli vízfelszínek környezeti és vízpótlási gondjai. Felhagyott folyómedrek, belvízi főcsatornák, bányagödör, tavak, záportározók komplex hasznosításának megoldatlansága.
4. Nem minden utcában van csapadékvíz-elvezető csatorna.
5. A csapadékelvezető rendszerbe történt szennyvízbevezetések.
6. A csatornák vízállító képességének rendszeres ellenőrzése.
7. Nincs szankcionálva az, aki a csatornák vízelvezetését korlátozza.
8. Az EU szigorúbb vízminőségi szabványai.
9. A termákvíz környezetbarát elhelyezése.
10. A csatornázott területeken nem minden háztartás veszi igénybe a szolgáltatást.
11. Szabálytalan csapadékvíz elvezetések.
12. A szennyvíztisztító műbe időnként nagymennyiségű ipari eredetű szennyvíz érkezik, ami a telep átmeneti túlterhelését eredményezi.
13. Szennyvíztisztító telep felújítása, bővítése.
14. Csatornarendszer modernizálása, felújítása.

1.2. Levegő

Problémakataszter

1. Nem történik hatósági mérés a szállóporokra, pedig mennyisége feltételezhetően magas.
2. Az üledő por időnként határérték közeli mennyiségben található a levegőben.
3. Magas az allergén gyomok okozta pollenterhelés.
4. Az utóbbi két évben ismét emelkedett a szerves oldószer emisszió.
5. Az egyéb fűtési és tüzelési módból eredő légszennyezés.

1.3. Talaj

Problémakataszter

1. A város környéki jó minőségű talajok intenzív használata mind a talaj fizikai, mind pedig kémiai degradációját, termőképességének csökkenését okozhatja.
2. A város peremterületein az iparosítás és kereskedelmi tevékenység növelésével, a termőtalajok művelésből való kivonása egyre gyakoribb probléma. Számba kell venni azon potenciális kivonásra kijelölhető területeket, melyek talajminőség szempontjából a legkisebb károkozással járnak.
4. Nagyatád természetileg érzékeny területnek számít, az esetleges talaj- és talajvíz-szennyezések különös gonddal kezelendők, lehetőség szerint elkerülendők.

1.4. Élővilág, táj

Problémakataszter

1. A település zöldfelületei és a környező erdők között hiányzik a kapcsolat.
2. Felhagyott anyaggyűjtő helyek találhatóak a településen
3. Táj történeti emlékek leromlott állapota
3. Az Önkormányzat kezelésében lévő külterületi földutak és vízelvezető árkok elhanyagoltak.

1.5. Területhasználat, zöldfelület-gazdálkodás, településtisztaság

Problémakataszter

1. A város területén még nincs területhasználat-váltással kapcsolatos felmérés.
2. Előfordul a kertgazdálkodásban elterjedt fóliás növénytermesztés által okozott környezetterhelés (elhasznált fólia égetése, deponálás stb.).

3. A belvárostól kifelé eső részeken előforduló gazos foltok felszámolása.

1.6. Környezet egészségügy

Problémakataszter

1. Az allergiás betegek száma többszörösére emelkedett az utóbbi évtizedben.
2. A város külterületén gyakori a fűrt, de még előforduló ásott kút is, amelyek vízminőségéről semmiféle adattal nem rendelkezünk.
3. A felszíni vizek minőségével kapcsolatos adatbázis növelése.

1.7. Hulladékgazdálkodás

Problémakataszter

1. A hulladéklerakót be kell zárni.
2. A jelenlegi hulladéklerakót rekultiválni kell.
3. A szelektív gyűjtés végrehajtásának hiányosságai (kiterjesztés, propagálás stb.).
4. Nagy mennyiségű zöldhulladék képződése.
5. Mezőgazdasági feldolgozó üzemek.

1.8. Zaj- és rezgésvédelem

Problémakataszter

1. A főútcán áthaladó forgalom okozta zajterhelés további csökkentése.
2. Az önkormányzatnak, mint elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak nincs emberi állománya a zajterhelés rendszeres, illetve szűrőpróbaszerű ellenőrzéséhez.

1.9. Energiagazdálkodás

Problémakataszter

1. Nincsenek kellő mértékben kihasználva a környezetet kevésbé terhelő energiaforrások.
2. Nem ellenőrizhetők a vegyes tüzelések energiaforrásai.
3. Középületek hőszigetelése nem megfelelő

1.10. Környezettudat fejlesztése

Probléma kataszter

1. A város lakóinak környezettudata nem megfelelő

2. TELEPÜLÉS ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET

Infrastruktúra:

2.1. Közlekedés

A városközponti területein vezet át a 68-as számú főútvonal, amely észak – dél irányú kapcsolatokat biztosít. Ugyancsak e területeket terheli a Háromfa-Tarany, illetve a Berzence irányába vezető utak forgalma. A folyamatosan növekvő forgalom, jelentős környezeti és baleseti kockázatokat hordoz. Tartós megoldást az elkerülő utak építése jelentene. Nagyatád városban az önkormányzati tulajdonú belterületi úthálózat 53 km, amelyből kiépített 46 km. A városi utak minősége megfelelő, a csökkentett paraméterű 3 m széles burkolatok 6 m-re történő kiszélesítése különösen a gyűjtő utaknál lenne indokolt.

Nagyatád várost egy vasúti szárnyvonal érinti. Ezen 15 járat pár közlekedik, biztosítva a fővonalhoz való csatlakozást. A jelenleg közlekedő szerelvények amortizálódtak. Az ország más szárnyvonalain jól bevált korszerű úgynevezett "INTER PICI" vonat beállítása kultúrált, korszerű utazási körülményeket teremthetne.

A nagyatádi autóbusz pályaudvarról a kistérségbe naponta 82 helyközi járat érkezik, illetve indul. Közvetlen gyors járat van Pécs, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Budapest, Balatonmária településekre. Nagyatád városban 1997 óta van helyi autóbusz közlekedés.

A kerékpáros forgalom a városban csak kevés útvonalon zajlik kiépített kerékpárúton (2004 fm). Környezetkímélő mivolta miatt is jelentős bővítése indokolt. A kistérségi kerékpár útvonal nyomvonalára javaslat készült, kiépítése a turisztikai kínálat bővítése miatt is indokolt.

2.2. Műszaki infrastrukturális ellátottság

A Nagyatád városi vízmű látja el egészséges ivóvízzel a várost és Ötvöskónyi községet. A vízbázist a Rinya völgyében lévő 9 kút biztosítja. A kutak mértékadó vízhozama 7400 m³/d. A tényleges napi víztermelés átlag 2015 m³/d, víztároló kapacitás: 2000 m³.

Az ivóvízvezeték hálózat kiépítettsége 99 %. A rendszer hidraulikai viszonyai kedvezőtlenek, a víznyomásváltozás, vas - mangán lerakódást okoz, ami vízminőségi problémákhoz vezet.

A 20 - 30 évvel ezelőtt horganyzott csőből megépített bekötővezetékek folyamatosan korrodálódnak, gyakori a csőtörés, jelentős a hálózati veszteség.

A vízkezelő berendezés egyre magasabb költséggel üzemeltethető, a teljes rekonstrukciója szükséges.

Nagyatád városban a kivadári városrész kivételével teljes körűen kiépült a szennyvízhálózat. Csatornázott lakásban él az állandó népesség 65 %-a, ami az EU normának megfelel.

A városi szennyvíztisztító telep kapacitása: mechanikai 9050 m³/d, a biológiai 7500 m³/d.

A szennyvizek továbbítását 7 db átemelő biztosítja. A szennyvíziszap a város külterületén lévő tározókba, innen injektálással termőföldbe kerül elhelyezésre. A tisztított szennyvíz a Rinya patakba kerül. A telepen a tisztítás hatásfoka - a konzervgyári feldolgozó kampány időszakát kivéve - jó, azonban nem fenntartható a jelenlegi zaj és környezeti terhelése.

8 településsel együttműködésben elindult Uniós támogatás felhasználásával megvalósítható hálózatbővítés (Kivadár) és a telep fejlesztése, korszerűsítése teljes körű és megnyugtatóan tartós megoldást jelentene mind a város mind az érintett települések szempontjából.

Nagyatád város gázellátása a kivadári városrész kivételével - teljes körű. A bekapcsolt lakások száma 4035 db. A szolgáltató a E-ON.

A város elektromos energia ellátása megoldott. Ez részben a 120 kV-os betáplálásnak, a megfelelő nagyfeszültségű transzformátor-bázisnak és a települést körülölelő földkábeles és légvezetékes 20 kV-os rendszernek köszönhető, amely még komoly szakaszhibák esetén is képes ellátni a fogyasztókat. Az egy háztartásra jutó villamos energia fogyasztás stagnál, a

vezetékes földgázhálózat kiépítése miatt (meleg víz előállítás) kismértékű csökkenés mutatkozik.

A helyi tájékoztatás fontos eszköze a kábeltelevíziós rendszer. Nagyatádon a csillagpontos hálózat kiépült.

Nagyatádon és a kistérség szinte valamennyi településén vagy annak határán keresztül folyik a Drávába torkolló Rinya patak, amelynek vízgyűjtő területe eléri a 735 négyzetkilométert.

A vízfolyások zöme a belterületeket érintve jut a befogadóba.

Nagyatád városban az elválasztó rendszerű csapadékcatorna hálózat hossza 13,8 km. A rendszer - az agresszív talajvíz miatt is - ex és infiltrálódott, fagyökerekkel benőtt, funkcióját sok helyen már nem képes maradéktalanul betölteni. A rekonstrukció - akár ütemezetten is - időszerű.

A térségben Nagyatád városban működik távfűtés. A 3 db középmagas épületben 240 lakás fűtését és használati meleg víz ellátását az önkormányzat megbízása alapján a Dalkia Zrt. biztosítja. A fűtési hőtermelés földgázzal történik.

A használati meleg víz - a város határában felhagyott meddő szénhidrogén kutatófúrás lemélyítésével kialakított kútból kinyert - előkezelt - termásvíz.

Feladatként jelentkezik a hő központ átalakítása, valamint a termálvezeték hőszigetelése.

A településen a szilárd hulladék gyűjtése és elszállítása szervezett formában történik. A hulladék elszállítását a Saubermacher Pannónia Hulladékgyűjtő Kft. végzi az önkormányzat megbízásából. Nagyatádon már működik szelektív hulladékgyűjtési rendszer, amelynek lényege, hogy a papírt, a műanyagflakonokat, és az üveget elkülönítve gyűjtik, elszállítják és alapanyagként újrahasznosításra kerül. Jelenleg tizenkilenc szelektív hulladékgyűjtő pont üzemel.

A települési szilárd- és az építési-bontási hulladékot a helyi, kommunális szilárdhulladéklerakóba szállítja a gyűjtést végző cég, ahol az lerakásra kerül. Ide kerül Nagyatád városban összegyűjtött évi 13000 m³ hulladék. A lerakó telep külterületen, a lakott területtől 2,5 km-re a köztől kb. 500 m-re helyezkedik el. A terület talaja a hulladék elhelyezés szempontjából nem megfelelő, mesterséges szigetelés, védőréteg kialakítás nincs.

A lerakó Nagyatád Város Önkormányzata tulajdonában van, üzemeltetője a Saubermacher-Pannónia Hulladékgyűjtő Kft..

A lerakó jelenleg nem üzemel. Rekultivációja támogatott program keretében megvalósul.

Nagyatádon megépült a hulladék-átrakó állomás. Üzembe helyezése óta valamennyi begyűjtött hulladékot a Marcali Hulladékkezelő Központba szállítják.

A város csatlakozott 2008-ban induló Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Programhoz, amely céljaiban és koncepciójában egyaránt illeszkedik a modern európai gondolkodásmódhoz.

A 2000. évi XLIII. hulladékgazdálkodási törvény 56.§-a alapján a hulladéklerakóban ártalmatlanításra kerülő hulladék biológiailag lebomló szerves anyag tartalmát a bázis évhez Viszonyítva, 2004. július 1.-ig 75 %-ra, 2007. július 1.-ig 50 %-ra (2014. július 1.-ig pedig 35 %-ra) kell csökkenteni.

Ugyancsak a fent említett jogszabály szerint 2005. július 1.-ig a hulladékká vált csomagolóanyagok legalább 50 %-át hasznosítani kell és ezen belül legalább 25 % anyagában kell, hogy hasznosításra kerüljön, úgy, hogy ez az arány minden anyagtípusnál legalább 15 % legyen.

Általános hulladékgazdálkodási cél az illegális hulladéklerakás visszaszorítása, és a legális ártalmatlanítás lehetőségének megteremtése, a minél szélesebb körű, minél nagyobb arányú visszagyűjtés megvalósítása.

Az építési- és bontási hulladékkal kapcsolatos célkitűzés hogy csak a nem hasznosítható rész kerüljön lerakóban ártalmatlanításra.

2.3. Zajterhelés

Nagyatádon a közúti közlekedésből származó zaj (elsősorban a 68-as főút forgalma miatt) már ma is meghaladja a határértéket. A közlekedési zaj csökkentése az elkerülő út megépítésével oldható meg leghatékonyabban. A zajvédelmi szempontból védett területek környékén további lehetőségek még a sebességkorlátozás, illetve a "suttogó" aszfaltburkolat.

A település belterületén áthaladó vasúti forgalom a körbetelepült lakóterületeken zajterhelést okoz. Itt elsősorban a közvetlen zajvédelmi megoldások lehetnek hatékonyak, mint a zajvédelmi fal. Az ipari jellegű zajemisszió a belterületi ipari létesítmények termelési tevékenységéből adódik. Ezen a területen az aktív és a passzív zajkibocsátás-csökkentő módszerek egyaránt hatékonyak lehetnek.

2.4. Épített környezet

A Nagyatádon 4793 regisztrált lakás található. Az elmúlt években az újonnan felépített lakások száma - országosan is - jelentős mértékben csökkent. Önkormányzati beruházásban a közelmúltban minimális lakás épült.

Az önkormányzati tulajdonú lakások zöme jellemzően rossz műszaki állapotú, kedvezőtlen helyen fekvő ingatlanok, illetve munkahelyekhez kapcsolódó szolgálati lakások.

A lakásépítések elmaradása közép és hosszútávon súlyos következményekkel járhat. Rengeteg a lakásigénylők között az alacsony jövedelmű, rossz szociális körülmények között lakó, illetve több generációs együtt élő illetve a munkahellyel rendelkező alacsony jövedelmű fiatal, akik saját erőből képtelenek megoldani lakásgondjukat. Az önkormányzat erejét meghaladja a probléma megoldása finanszírozása.

Megfontolandó a vállalkozói tőke bevonásával lakásépítési - vásárlási konstrukció kidolgozása.

Nagyatád régire visszanyúló gyökerekkel rendelkező város, ennek köszönhetően számos értékes kulturális emlék, régészeti lelőhely található a városban és környékén.

A településen a következő országos védelem alatt álló műemlékek találhatók:

- az 1740-ben, barokk stílusban épült volt ferences kolostor, melyet a XIX. század második felében eklektikus stílusban átépítettek,
- az 1761-ben barokk stílusban épült római katolikus templom, melynek klasszicista tornya 1873-ban készült el,
- az 1743-ban barokk stílusban épült Szent Rókus kápolna.

A városban további közel 90 helyi védelem alatt álló épített művi érték található. A védelem

alatt álló művi értékek mindegyikéről külön részletes nyilvántartást és törzslapot vezet a városi főépítész.

2.5. Környezeti minőség

Nagyatád város környezetének, parkjainak, zöldfelületeinek, közterületeinek tisztasága országosan kiemelkedő, példa értékű. 2005. évben a város a Virágos Magyarország pályázaton első helyezést szerzett. Ezen díj elnyerése jó példa arra, hogy milyen eredményeket tudunk elérni a lakosság és a közületek összefogásával a környezetvédelem területén.

A város belterülete zöldfelületi szempontból jól ellátott. A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő területek a gyalogos városközpont, a városközpont határán húzódó kis zöldterületek, a belterületbe csatolandó Rinya menti turisztikai erdőként tervezett rekreációs zóna és a strandfürdő tervezett bővítésének területe. A rekreációs zóna a városon kívül a patak mentén kerékpárutakkal folytatódva a település közigazgatási határáig terjedhet ki. A fejlesztésre jelölt gyalogos városközpont zöldfelületi jellegének erősítése szükséges – gyalogos zónák, agórák, díszter kialakításával, amelyeket össze kell kapcsolni a „Csónakázó - tó” területével.

A településarculat megőrzése és javítása érdekében a kis terhelésű lakóutcákban gyümölcsfasorok alkalmazása javasolt, a teresedéseken és a nagy forgalmú utakon őshonos és kultúrfafajok ültetendők (hárs, platán, kőris, stb.). A cserjesávok, sövények ültetésénél kerülni érdemes a nagyvárosokra jellemző növények ültetését (díszalmák, tűztövis, lonc, japánrózsa, madárcseresznye, vörös levelű borbolyák, stb.).

A történeti településrészen meg kell őrizni, és a szépen kialakult zöldfelületi hagyományoknak megfelelően helyreállítani, fejleszteni a településarculatot. A település jövője a turizmus fejlesztésének lehetőségére is támaszkodik, amelyhez a hagyományokat tiszteletben tartó környezetalakítás szükséges.

2.6. Környezettudat és szemlélet kialakítása, fejlesztése

Az oktatás, a nevelés és a tudatformálás, mint humáneszközök igénybevétele a program következetes végrehajtásához elengedhetetlen. S ehhez a programban megjelölt, majdnem minden területen tudatosan tervezett felvilágosító munka kell, hogy kapcsolódjon nem csak a fiatalok, hanem a felnőtt lakosság körében is, amelyhez eszközöket és forrásokat kell biztosítani. A környezet védelmének szempontjából hosszú távon nem a kényszer, például a bírsághatásra történő, vagy gazdasági érdekből végzett cselekvések a legelőnyösebbek, hanem az a viselkedésforma, amely belső motiváltságon alapul, és olyan területeken is hat, amelyek nincsenek közigazdaságilag, vagy jogilag szabályozva. A belső motiváltságon alapuló környezettudatos viselkedés hosszú évek több irányból érkező tudatformálásnak a hatására alakul ki.

Környezetvédelmi törvény (1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól). A törvény célként az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítása, a környezet elemeinek és folyamatainak védelme és a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítását fogalmazza meg. Legfontosabb alapelvei: a megelőzés, az

elővigyázatosság, a leghatékonyabb megoldás, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékozódás és a nyilvánosság. A törvény 54. § 1. cikkelye szerint "minden állampolgárnak joga van a környezeti ismeretek megszerzésére és ismereteinek fejlesztésére". A nevelés állami és önkormányzati feladat.

A Természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. Törvény) kimondja, hogy a természeti értékeink védelme, a természetvédő szemlélet kialakítása elsődleges állami feladat. Kiemelt szerepet kell biztosítani a természet értékeinek megővésében a civil szférának, az állampolgároknak, hiszen a nemzeti kincsnek minősülő természeti értékeink megőrzése az állampolgárok és önszerveződő csoportjaik aktív részvétele nélkül nem lehetséges.

A 2000. évi Hulladékgazdálkodásról szóló XLIII. Törvény 54. §-a kimondja, hogy a Kt. 54-55. §-ban foglaltak alapján a hulladékgazdálkodással kapcsolatos ismereteket oktatni kell, azok a Nemzeti Alaptanterv részét képezik. Ezeknek az ismereteknek az oktatásával és terjesztésével - az állami, önkormányzati intézmények és más szervezetek bevonásával, valamint közszolgálati hírközlő szervek igénybevételével - elő kell segíteni, hogy a társadalom környezeti kultúrája növekedjen.

A környezeti tudat kialakításában életkortól függően más és más eszközök lehetnek a segítségünkre.

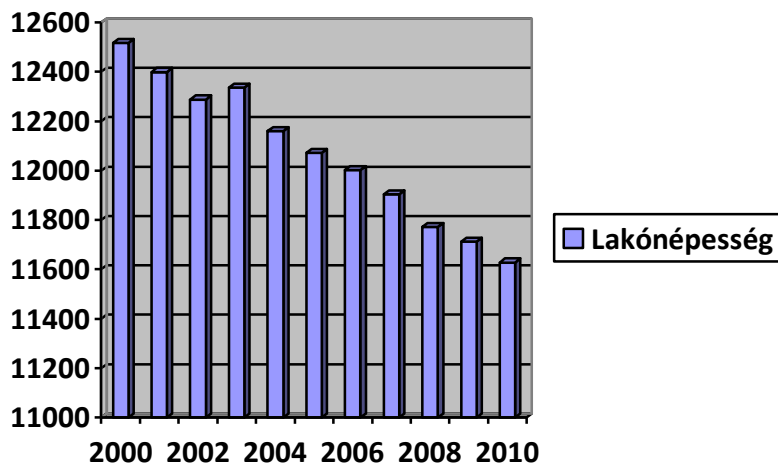
Nagyatád közoktatási intézményeiben a környezettudatos nevelés prioritást élvez. Számtalan program és akció szervezésére került sor az eddigiekben is. A felnőttek felvilágosítása néhány akciótól eltekintve gyenge aktivitással van jelen.

3. TÁRSADALMI FOLYAMATOK

3.1. Demográfiai helyzet

A Nagyatád lakónépességnek évenkénti alakulása (fő)

Év	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Változás 2000-2007 között fő +/-
Lakónépesség	12517	12399	12288	12335	12159	12072	12001	11904	11772	11712	11628	- 889

A demográfiai viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy Nagyatádnak szinte folyamatosan csökken a népessége. E mögött nyilván számtalan tényező húzódik meg. Az országos tendenciával megegyezően itt is jellemző a gyermekvállalás kitolódása, illetve hiánya. Sajnálatosan jellemzővé vált az elvándorlás is, ami elsődlegesen a fiatal korosztályt érinti.

A lakosság korcsoportonkénti változásait vizsgálva elég hektikus jellemzőket láthatunk. Enyhe növekedés illetve stagnálás, csak a 15-18 éves, a 41-60 éves és a 60 év feletti korosztály esetében regisztrálható. A közoktatás szempontjából semmi kép nem kedvező, hogy az iskolás korosztályoknál folyamatos csökkenés a jellemző. Ugyanakkor jól tükrözik az adatok az idősebb korosztály növekedését, ami ugyancsak az iskoláskorúak további csökkenését vetíti előre.

3.2. Foglalkoztatási viszonyok

A kilencvenes évek elején, a városban működő nagy foglalkoztatók: a Konzervgyár, a Danuvia, a Cérnagyár jelentős létszámleépítéseket hajtottak végre oly módon, hogy első ütemben a bejáró dolgozóknak mondtak fel. A munkahelyek számát a mezőgazdasági termelészövetkezeti csődök és felszámolási eljárások is kedvezőtlenül érintették.

Az elmúlt években a helyzet alapvetően nem változott. A térség mélyponton lévő foglalkoztatási helyzete változatlan, sőt romlik. Körzetközponti szerepet is betöltő Nagyatád városban, 11-12 % közelében van a foglalkoztatási ráta.

A magas munkanélküliség egyik fő oka a munkahelyek hiánya, de az elhelyezkedési lehetőségeket jelentős mértékben befolyásolja a munkanélküliek képzettségi szintje is. A regisztrált munkanélküliek több, mint 10%-a általános iskolai végzettséggel sem rendelkezik és több mint 36%-os a csupán általános iskolát végzettek részaránya, ami azt jelenti, hogy a munkanélküliek közel fele szakképzetlen. Megközelítőleg 33%-os arányt képviselnek a valamilyen szakképzettséggel rendelkezők, de ezen emberek jó része nem a piac igényeinek megfelelő, elavult szakképesítéssel rendelkezik. Több mint 16% a középfokú és 2-3 %-os arányú a felsőfokú végzettségűek aránya. Ahhoz, hogy lényegileg javuljon a helyzet, komoly változtatásokra lenne szükség az iskolai és felnőttképzések szerkezetében egyaránt.

A roma lakosságot sújtja a legintenzívebben a munkahelyek hiánya, a munkanélküliség, az alacsony képzettségi szint, és motiváció a problémák kezelésére. Az önkormányzat

forráshiányos helyzete miatt, bizonytalan a támogatottságuk. Nagy számban termelődik újra a problémáik többsége.

Rendkívül kicsi az indíttatásuk a saját problémáik kezelésében való részvételre. Nagyon differenciált a roma népesség kapcsolata az egyéb érintettekkel. Partnerség kialakítása a saját csoporton belül is nehézségeket okoz. Más csoportokkal számtalan konfliktus és ütközési pont figyelhető meg. A roma népesség céljai nehezen, vagy egyáltalán nem foghatóak meg. Többnyire segítségre, motiválásra van szükségük a célkitűzéseik kialakításában is.

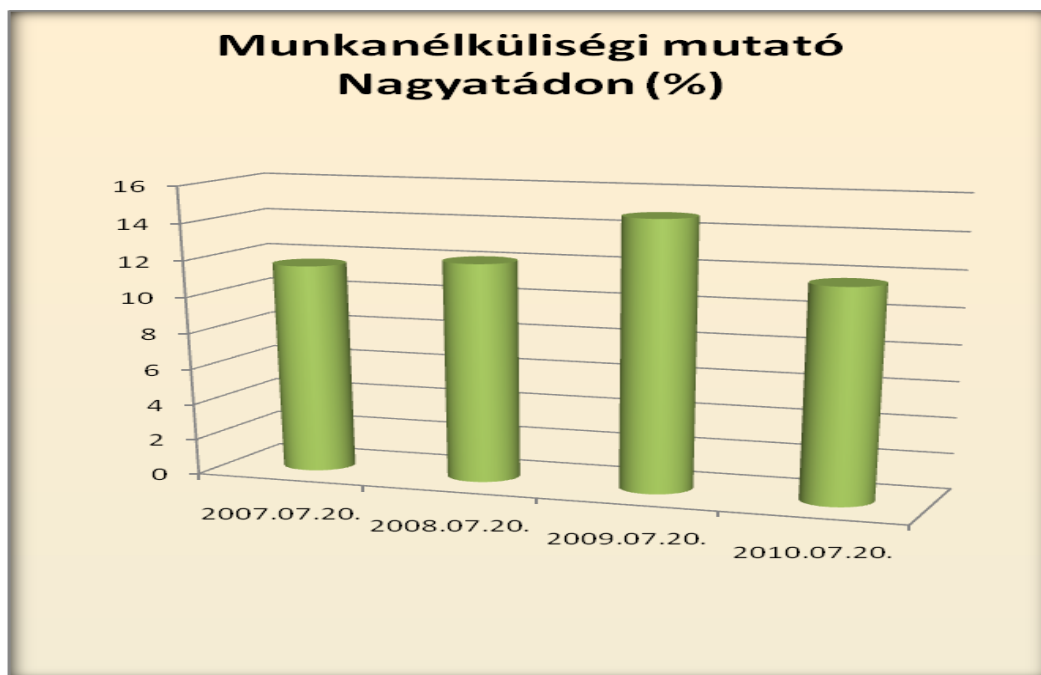
A foglalkoztatás elősegítésére az önkormányzat több közvetlen intézkedés is hozott:

- A Coats Craft Kft. részére közterületből kivett ingatlanrész került értékesítésre, hogy megfelelő nagyságú terület álljon rendelkezésükre közép-európai logisztikai bázisuk megépítéséhez.
A Coats Kft. részére kiürítésre került és bérbe adtuk a volt laktanya legénységi étkezdéje nagy alapterületű épületét raktározás céljára.
- Felújításra került a Taranyi útról nyíló iparterületi út, az ottani vállalkozások közlekedési, áruszállítási nehézségeinek megoldása érdekében.
- A volt laktanyák területén 15 vállalkozás számára került értékesítésre telephely, gazdasági-szolgáltatási tevékenységük végzéséhez.
- Az ipari park területén és más helyeken ingatlanokat értékesítettünk, amelyeket a vállalkozások, befektetők gazdasági célra használnak, ezzel új munkahelyet teremtve.
- A nagyatádi vállalkozások számára tájékoztatást adtunk gazdaságfejlesztési pályázati lehetőségekről.
- Az elmúlt időszakban évente átlagosan 68 főt alkalmaztunk közhasznú foglalkoztatás keretében.
7 közmunkaprogramban vettünk részt, és összesen 25 hónapon keresztül átlagosan 33 fő került foglalkoztatásra.
- Közcélú munkavégzés keretében 2009. júliustól 210 fő foglalkoztatását biztosítja az önkormányzat.

Az önkormányzat rendelkezésére álló eszközökkel segíti a gazdasági célú fejlesztéseket, a foglalkoztatás bővülését. Összességében megállapítható, hogy a gazdasági válság ellenére – egyes fejlesztések, programok hatására – nem nőtt a regisztrált munkanélküliek száma. Az elmúlt években a munkanélküliek számának alakulását az alábbi táblázatban mutatjuk be.

Nagyatád álláskeresőinek alakulása 2007.07.20.-2010.07.20.

Időszak	Lakónépesség Nagyatád	Nyilvántartott álláskereső Nagyatádon(fő)	Munkanélküliségi mutató Nagyatádon (%)	A munkanélküliségi mutató változása az előző évhez képest (%) Nagyatádon
2007.07.20.	11 584	642	11,6	0
2008.07.20.	11 461	650	12,1	0,5
2009.07.20.	11 275	787	14,8	2,7
2010.07.20.	11 196	632	11,7	-3,1

3.3. Egészségügyi helyzet

Nagyatád egészségügyi alap és szakellátása egyaránt jónak mondható. A térség és Nagyatád egészségügyi aktív és krónikus fekvőbeteg ellátását, illetve a járó-beteg ellátását a Nagyatádi Városi Kórház és Rendelőintézet biztosítja. Az egy háziorvosra jutó lakosok száma kedvezőbb, mint a megyei átlag. A rendelők felszereltsége, bútorzata sem mutat kielégítő képet, többségében tíz évesnél régebbi berendezési tárgyakat használnak az egészségügyi dolgozók.

Nagyatádon közel nyolcvan orvos biztosítja a betegellátást, az ellátáson megjelentek, és a meglátogatottak száma nyolcvan ezer fölött van. A településnek három házi gyermekorvosa és tizenegy körzeti orvos betegápolója van. A működő kórházi ágyak száma 428 db.

Nagyatádon kettő gyógyszertár működik. A kistérség járó-beteg szakellátásában az 1000 lakosra jutó rendelési órák száma magasabb, mint a megyei átlag.

A hétvégi ellátás kistérségi ügyelettel működik. Nem kötelező feladatként a Rinyamenti Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulása a hétvégi fogászati ügyeleti ellátást is megoldotta.

A Nagyatádi Városi Kórház országos híré rehabilitációs szolgáltatásokkal rendelkezik. A kórház infrastrukturális ellátottsága számos hiányossággal küzd.

Az elmaradott régiókban végzett tanulmányok tapasztalatai alapján az egészségmegőrzés egyik legfontosabb akadályát a gazdasági nehézségek képezik. Az egyéni egzisztenciális problémák erősödésével háttérbe szorulnak az egyén életében a saját egészségével kapcsolatos problémák. Ezáltal a lakosság prevenciós szemlélete és a megelőzés iránti fogékonysága csökken, ami a megbetegedések számát és súlyosságát fokozza.

Az utóbbi időben a férfi lakosság körében a halálozási okokon belül emelkedik a légző rendszeri és emésztőrendszeri megbetegedések aránya, mely típus a nőknél kiugró mértékű, de emelkedés nem jellemző. Ezeknek a betegségek aránya még messze elmarad a keringési rendszer és daganatos betegségek okozta halálozások mellett. Feltűnő a női lakosság esetében a keringési megbetegedések okozta halálozás majdnem 60 %-os jelenléte, a daganatos megbetegedések okozta halálozások esetében a nők Somogy megyében az országos mutatókkal megegyező szintű, de a regionális átlagnál rosszabb paraméterekkel rendelkeznek. A férfiaknál megállapítható, hogy az alkoholizmus és dohányzás, mint elsődleges rizikótenyezők által befolyásolt megbetegedések és halálozások kiugró módon érintik. Ezen faktorok együttes eredménye az agyér-betegségek területén megjelenő kiugróan magas számadat.

A prevenció hiányából előforduló halálozások elemzése során megállapítható, hogy a férfi lakosság körében jelentős mértékű az idült alkoholizmus, valamint a közúti gépjármű balesetek okozta elkerülhető halálozás, illetve a tüdő és felső légúti panaszokhoz kapcsolható légző rendszeri daganatok okozta elkerülhető haláleset.

A nők esetében a megelőzhető halálesetek leggyakoribb okai a szív és keringési rendszeri megbetegedésekből, valamint a krónikus lefolyású emésztőrendszeri megbetegedésekből származtathatók.

3.4. Szociális ellátás

A Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ a Rinyamenti Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás fenntartásában és közigazgatási területén így Nagyatádon is, végez személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális és gyermekjóléti alap és szakosított ellátást (ápolást-gondozást nyújtó intézmény, idősek otthona). Az intézmény négy szakmai egységében történik a szakmai feladatellátás.

A szociális és gyermekvédelmi törvényben megfogalmazott ellátások közül 2006. december 31. – től, az alábbi kötelező ellátások biztosítottak a városban.

Alapszolgáltatások:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi gondozás
- családsegítés
- gyermekjóléti szolgálat
- nappali ellátás
- támogató szolgálat
- közösségi pszichiátriai ellátás
- bölcsődei ellátás

Szakosított ellátások:

- idősek otthona – jogszabály által nevesített nem kötelező ellátás

Nagyatádon az ellátás három intézményben történik. Az idősek otthona és a nappali ellátás a Széchenyi téren az intézmény székhelyén zajlik. Az Árpád utcában a bölcsőde, illetve a

Bodvicán Idősek klubja működik. Valamennyi intézmény korszerűsítésre szorul. A fejlesztések megvalósítása a jövő kiemelt feladata lesz.

3.5. Közoktatás helyzete

A kistérségben az országos tendenciához hasonlóan folyamatosan csökken a gyermekkorú népesség száma. Nagyatád általános iskolai oktatása egy szervezeti egységbe szervezve szervezett. Három iskola, hat óvoda és a zeneiskola, illetve a nevelési tanácsadó szolgálja ezt a feladat ellátást.

Az iskolák mindegyike felújításra szorul. Az eszközellátottsága korszerűsége közepes színvonalú.

Középfokú oktatás a kistérségben is egyedül Nagyatádon található. Itt működik az Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola, illetve a Nagyatádi Szakképző Iskola.

Az Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola az elmúlt évek során szintén kialakította a szülők, tanulók, és a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzési szerkezetet. Ennek megfelelően az emelt szintű nyelvoktatás, az informatika, a gépész és a turizmus szakmacsoportos oktatás került be az új képzési szerkezetbe. Gimnáziumi képzés keretében lehetőséget biztosít az iskola hatosztályos képzési forma igénybevételére, ahol emelt szintű idegen nyelv oktatására kerül sor német és angol nyelvből, illetve matematika és számítástechnika oktatása is emelt óraszámban folyik. A gimnázium infrastruktúrája teljes mértékben megújításra került az elmúlt években. A korszerű ellátás feltételei hosszú időre biztosítottak.

A Nagyatádi Szakképző Iskola szakközépiskolai és szakiskolai képzési formákban oktat, ezen kívül felnőttképzési tevékenységet is folytat. Szakközépiskolai képzés keretében nyelvi előkészítő képzésre lenne lehetőség, melyre az elmúlt két évben nem volt akkora számú jelentkezés, hogy elindulhatott volna. Az iskola érettségire épülő technikus képzést is kínál, kereskedelmi technikus, valamint vállalkozói ügyintéző szakmákat oktat. Az intézmény megyei fenntartásban van. Az intézmény jelenlegi állapota elfogadható.

Kollégiumi elhelyezési lehetőség a kistérségben egyedül Nagyatádon van, a József Attila kollégiumban. A két középiskola diákjai laknak itt, valamint az elmúlt két évben az Éltes János Általános Iskola diákjai is helyet kaptak itt. A kollégium felújítása korszerűsítése megtörtént. Az általa nyújtott szolgáltatások a kor követelményeit kielégítik.

A városban – a megyei feladatok körébe tartozó – speciális, az enyhén és közepesen értelmi fogyatékos gyermekek oktatását végző általános iskola is működik, 1994-től megyei fenntartásban. Az iskola ellátási területe nemcsak a nagyatádi kistérség, Kadarkút környékéről is járnak ide gyermekek.

3.6. Kulturális, sport és szabadidős tevékenység helyzete

A nagyatádi Művelődési Házban tevékeny munka folyik (szakkörök, klubok, amatőr művészeti csoportok). Az amatőr művészeti élet, a tehetséggondozás és a közösségi lét igazi színtere az intézmény. A Művelődési Ház szervezi minden évben a Tavaszi Fesztivál helyi rendezvényeit, és a nagyatádi búcsú gazdag kulturális programját. A létesítmény állaga és

műszaki színvonala jelentősen leromlott és elavult, ami ma már hátráltatja a művészeti és kulturális tevékenységek végzését. Támogatási forrás felhasználásával megkezdődött az épület felújítása.

A városban színvonalas szolgáltatásokat nyújtó könyvtár és múzeum áll a lakosság rendelkezésére. Az elhelyezésüket biztosító épületek felújítottak és jól felszereltek.

Nagyatádon 1975-ben hoztak létre magyar és nemzetközi művészekkel működő faszobrász alkotótelepet. Az elkészült alkotások egy állandóan nyitva tartott szabadtéri múzeumban tekinthetők meg. A 20 hektáros szoborpark a Rinya patak és a Malom árok mellett terül el. A közelmúltban készült el itt egy látogatóközpont illetve kiállítási tér. A bemutatóterem felszerelése, állandó kiállítás feltételeinek megteremtése a jövő feladata lesz.

Nagyatád jó lehetőséget kínál a szabadidős és a versenyszerű sportoláshoz. A sakktól a küzdősportokig szinte valamennyi sportág képviselteti magát. A városi sportegyesület kezelésében működő sportpálya, és a strand 50 méteres uszodája, valamint a fedett uszoda a mozgás szerelmesei előtt nyitva áll. Komoly hagyományt teremtett a Triatlon Szabadidős Sportegyesület az évente rendezett nemzetközi versenyével. A modellezők és az íjászok közössége rendszeresen bemutatkozik az érdeklődők előtt. A városi fürdőben kondicionáló terem és szauna szolgálja az aktív pihenést. A befagyott csónakázó tavat a téli időszakban korcsolyázók százai veszik birtokba. A gyalogtúrák kedvelői számára a környék erdei csodálatos élményt nyújtanak.

A városban jelenleg 15 verseny illetve szabadidősport jellegű tevékenységet folytató sportági szakosztály és további 5 diáksportkör működik. Ez az aktivitás megyei szinten is kiemelkedő. A 15 sportszervezet 32 csoportja közel 700 tagot tömörít, amelyek közül mintegy 400-an versenyszerűen sportolnak. A diáksportkörök együttes taglétszáma megközelíti az 100 főt, s az évente rendezett szabadidősport rendezvények (városi bajnokságok, kupák, villámtornák) évente 2-3 ezer résztvevőt vonzanak. Nagyatád sportéletének szervezői szinte kivétel nélkül társadalmi munkában dolgoznak, főállású dolgozókat csak két egyesület foglalkoztat.

3.7. Partnerségi kapcsolatok

A városban működő civil szervezetekkel az önkormányzat sikeres, kölcsönös és sokoldalú kapcsolatot alakított ki. Működésük, tevékenységük a lehetséges eszközökkel támogatott. A városi rendezvények, programok, események állandó résztvevői és segítő közreműködői.

Tevékenységük, rendezvényeik több száz nagyatádi embernek adnak rendszeres elfoglaltságot, programot. Kezdeményezéseikkel, az általuk szervezett eseményekkel jelentősen hozzájárultak városunk társadalmi, közösségi, kulturális életének gazdagításához.

Az egyes fontos döntések kapcsán a civil szervezeteink képviselőinek véleményét kéri az önkormányzat. A civil fórum képviselője rendszeresen részt vesz a kistérségi Fejlesztési Tanács munkájában.

A városunkban működő civil szervezetek, közösségek:

- Őszi Napfény Nyugdíjas Klub
- Cérnagyári Nyugdíjas Klub
- Aranykör Nyugdíjas Klub
- Konzervgyári Nyugdíjas Klub
- Rendőrkapitányság Nyugdíjas Klubja
- Őszi Napfény Nyugdíjas Egyesület

- ÁFÉSZ Nyugdíjas Klub
- Városi Polgárőr Egyesület
- Kanizsai Dorottya Honvéd Nőegylet
- 69. Harckocsi Ezred Baráti Köre Egyesület
- Bajtársi Egyesület
- 56-os Szövetség Nagyatádi Szervezete
- Városszépítő Egyesület
- Nagyatádi Erdélyi Kör
- Mozgáskorlátozottak Nagyatádi Csoportja
- Cukorbeteg Nagyatádi Egyesülete
- Vakok és Gyengénlátók Nagyatádi Csoportja
- Rákellenes Liga Nagyatádi Szervezete
- Nagyatádi Szív Egyesület
- Nagyatádi Kertbarátkör
- MEOE Nagyatádi Szervezete
- Galamb,- Díszmadár és Kisállattenyésztők Egyesülete
- Természet és Állatvédő Egyesület

Rendszeres és kiegyensúlyozott a kapcsolattartás a Nagyatádon működő történelmi egyházakkal. Kölcsönös a részvétel egymás ünnepi, egyedi programjain, alkalmain. Az önkormányzat támogatta a város építészeti értékeit, emlékeit jelentő templomok felújítását. A hiteltetés feltételeit valamennyi oktatási intézményben biztosítja a város.

Térségi partnerkapcsolatok:

A város kiegyensúlyozott, a kölcsönös előnyökön nyugvó kapcsolatokat ápol a térség valamennyi településével.

A közoktatási feladatok ellátásában Bolhás, Ötvöskónyi, Bakháza, Háromfa településekkel kötött intézményfenntartó társulásban működik együtt. Az NKI közoktatási szakszolgálati tevékenysége az egész kistérségre kiterjed.

A jó partneri együttműködést mutatja, hogy elmúlt években több, a fejlesztés alapját szolgáló kistérségi szintű program készült (Közoktatás-fejlesztési terv, Közoktatási Intézkedési terv, Esélyegyenlőségi terv, Kistérségi sport stratégia).

Kitűnő és eredményes Nagyatád, a települések és a Többcélú Társulás kapcsolata az egyes közmunkaprogramok szervezése és a lebonyolítása terén.

A Tourinform Iroda az új szervezeti keretek között eredményesen vesz részt a város és a kistérség turisztikai szolgáltatásainak, programjainak, látványosságainak népszerűsítésében.

A somogyi városok együttműködése tovább erősödött a tanuszoda program kivitelezésének szervezésével, mely során az érintett városok önkormányzatai – Lengyeltóti, Marcali, Nagyatád, Tab – folyamatosan együtt gondolkodtak, összehangolták feladataikat.

Barcs, Kadarkút, Marcali településekkel megkötöttük a térségi integrált szakképzési központ (TISZK) társulási megállapodását, mely lehetővé tette, hogy az Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola is kaphasson szakképzési hozzájárulást.

Közös feladataink, céljaink között szerepel a 68-as főút felújítása. Ennek kivitelezése várhatóan 2013-ig megvalósul. A kistérségi szennyvízprogram megvalósításában jelentős előrelépés történt.

Kilenc település együttműködésében megalakult a Nagyatádi Regionális Szennyvíztársulás, és sikeres pályázaton támogatást nyert a projekt teljes előkészítésére. Jelenleg folynak a műszaki előkészítés munkálatai, a lakosság szervezése is jó ütemben halad. A projektben szennyvízvezeték építés és a szennyvíztelep megújítása valósul meg.

A Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási programban való együttműködésünk során azt a célt valósítjuk meg, hogy a kistérség területén korszerű, hatékony, költségtakarékos hulladékgazdálkodási gyakorlat valósuljon meg Európai Unió támogatás felhasználásával.

Tovább működtek testvérvárosi kapcsolataink Kézdivásárhely, San Vito al Tagliamento, Krizsevc, Nussloch városokkal. Élő a kapcsolatunk a szlovákiai magyar lakta Tardoskedd településsel. A svéd Westernorland megyével a gyógykezelésekre vonatkozó együttműködésünket folytatni kívánjuk.

II. NAGYATÁD VÁROS STRATÉGIAI PROGRAMJA

Az intézkedések kialakításának jelentőségét adja, hogy azokon keresztül egészen konkrét, helyszínré, felelősökre és forrás megjelölésre lebontott akciók kerülnek megfogalmazásra, amelyek organikusan szolgálják a közvetlen célok, azon keresztül a stratégiai célok és jövőkép megvalósulását. Az intézkedések megfogalmazásakor, a körütekintést indokolja, hogy települési szinten ezek az akciók képezik a közvetlen pályázati célok gerincét, lehetővé téve a tudatos tervezést és felkészülést, ami a mai területfejlesztési gyakorlatában elkerülhetlenné váltak.

2.1. JÖVŐKÉP

A jövőkép megfogalmazása meghatározó eleme a stratégiai tervezésnek, mivel a város jövője iránt aktív felelősséget vállaló szereplők, ezen keresztül fogalmazzák meg, a lehető legtömörebben, azt az ideális állapotot, amelyennek belátható időtávon belül, látni szeretnék az adott települést.

Olyan stratégiai célokat kell kitűzni, amelyek megvalósításán keresztül a nemkívánatos jelenségek leküzdhetők, hozzájárulván az életminőség mellett a közösségi szellem fejlődéséhez is.

A hagyományra és többszínűsége alapozva, a városba alakuljon ki a változatos kulturális élet, ami magas szintű kikapcsolódásra ad alkalmat a város lakóinak és az idelátogatóknak. Az értékes adottságok megőrzésével, a lehetőségek hatékony kihasználásával és a fejlődés folyamatos fenntartásával a város lakóinak otthonát,

életminőségük magas színvonalát, biztos megélhetésüket és nyugodt, kulturált életfeltételeiket biztosítja.

Hosszútávon meg kívánjuk teremteni a város egyedi jellegét, karakterét annak érdekében, hogy vonzó legyen mind a lakók, mind az idelátogató vendégek, mind a már működő, vagy betelepülni szándékozó gazdasági szereplők számára.

Fejlesztési céljaink között az infrastruktúra korszerűsítése, a foglalkoztatást, a gazdaság bővülését szolgáló beruházások megvalósítása, fürdőink bővítése és egy oktatási illetve kulturális központ kialakítása is szerepel.

2.2. STRATÉGIAI CÉLOK

2.2.1. Kellemes, élhető lakókörnyezet

- egyedi városkép kialakítása
- biztonságos település megteremtése
- fejlett közszolgáltatások
- biztonságos gyalogos közlekedés feltételeinek fenntartása, fejlesztése
- közlekedésbiztonsági helyzet javítása

2.2.2. Magas fokú közösségi aktivitás megteremtése

- folyamatos kikapcsolódási lehetőségek biztosítása
- kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása
- alkotó, művészeti közösségek támogatása

2.2.3. Ökológiai szempontokat figyelembe vevő környezet kialakítása

- tiszta, virágos város fenntartása, fejlesztése
- csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztése
- illegális hulladéklerakások megszüntetése
- szennyvíztelep fejlesztése
- elkerülő úthálózat építése

2.2.4. Fenntartható gazdasági szerkezet kialakítása

- vonzó gazdasági környezet megteremtése
- a város menedzsment funkcióinak fejlesztése
- potenciális befektetők keresése, vonzása

2.2.5. Partnerségi kapcsolatok fejlesztése

2.3. KÖZVETLEN CÉLOK

2.3.1. KELLEMES, ÉLHETŐ LAKÓKÖRNYEZET

1. Egyedi városkép kialakítása

Fenntartani és fokozni kell a városról kialakult pozitív képet. Nagyatád olyan település, melynek jellemzői a gondozott, virágos közterületek, a parkok, az emberléptékű, színes épületek. Vendégszerető barátságos, kényelmes, igényes szállodák, jó konyhájú kisvendéglők és hangulatos kávézók állnak a vendégek és az itt lakók rendelkezésére. Az intézkedés megnevezése után a zárójelben az intézkedés indikátorát jelezzük.

Intézkedések:

- 1.1. a hosszú idő alatt kialakított vonzó gondozott közterületek megőrzése ápolása (a közterek állapota évente két alkalommal)
- 1.2. tiszta, virágos város program, folytatása (évente szervezett akció)
- 1.3. marketing szempontból felhasználható, csak a városra jellemző szimbólumok kialakítása (Nemzetközi Faszobrász Alkotótelep, Nagyatád „Somogyország” fürdővárosa) (az elkészült marketing anyagokban a megjelenés)
- 1.4. az alkalmazott marketingben az egységes arculat megteremtése (az elkészült marketinganyagok arculata)
- 1.5. új állatmenhely területének kijelölése (nagyobb befogadóképesség megteremtése) (új létesítmény megléte)

2. Belső út- és járdahálózat felújítása, építése

A meglévő járdahálózat javítása a csapadékvíz-elvezető rendszer fejlesztésével párhuzamosan kell, hogy megvalósuljon, melyeket nagyrészt pályázati forrásokból kívánunk megvalósítani.

Intézkedések:

2.1. a járdaburkolatok építése, rehabilitációja:

- pályázati forrásból megvalósuló:
 - * Rókus-köz járda felújítása
 - * Alkotmány utca járdahálózatának aszfaltozása
 - * Koch R. és Bajcsy Zs. utca között térburkolatú járda építése
 - * Háromfai utcában betonjárda kiépítése
- önkormányzati forrásból készülő:
 - * Aradi u., Beregszászi utca északi oldala, Koch R. utca nyugati oldala, Kolozsvári u., Somogyszobi u., Zrínyi utca járdahálózatainak felújítása (térkő, aszfalt)
 - * Széchényi tér 18. számú épület mögötti, új aszfaltozott járda építése (a jelölt szakaszok elkészülte, fm)

2.2. városban lévő utak építése, felújítása:

- Kolozsvári u., Kápolna u., Kossuth és Aradi utcákat átkötő út felújítása
- Liget és Tölgyfa utcában aszfaltozott út építése
(a jelölt szakaszok elkészülte, fm)

3. Fejlett közszolgáltatások

A városban működik korszerű orvosi rendelő, amely magas és korszerű szinten képes a lakosság felmerülő járó-beteg igényeit ellátni. Kiemelt fontosságú az oktatási intézmények folyamatos szinten tartása és fejlesztése a lakosság igényeinek megfelelően.

A város központjában korszerű szociális komplexum (Rinyamenti Szociális Szolgáltató Központ) működik, mely a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, a Gondozási Központ és a Támogató Szolgálat feladatait látja el egy helyen, a város igényeit figyelembe véve, mely tevékenységét így magasabb színvonalon és szolgáltatási körrel tudja végezni.

Intézkedések:

- 3.1. intézmények (iskola, idősek otthona) rekonstrukciója, korszerűsítése (felújított intézmények száma)
- 3.2. szociális ellátások a Szociális Szolgáltató Központ által- az alapellátáshoz tartozó szolgáltatások folyamatos fejlesztése
- 3.3. iskolabővítési-, felújítási projekt (Bárdos iskola felújítása, korszerűsítése)
- 3.4. Nagyatádi bölcsőde rekonstrukciója (a feladatellátást szolgáló épület felújítása)
- 3.5. a nagyatádi Ady Endre Gimnázium informatikai infrastruktúrájának fejlesztése (informatikai eszközök rendelkezésre állása db)
- 3.6. tanulói laptop program (rendelkezésre álló laptopok darabszáma)
- 3.7. közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése, akadálymentesítés (az érintett intézményi körben a akadálymentesített helyiségek, elérhető szolgáltatások)
- 3.8. Nagyatád Város Önkormányzatának szervezetfejlesztése (a fejlesztést szolgáló befejezett képzések száma)
- 3.9. betegségmegelőző védőoltás biztosítása a rászoruló fiatal lányoknak (méhnyakrák elleni védőoltás) (Évente védőoltásban részesültek száma)
- 3.10. Kórház- Rendelőintézet fejlesztése:
 - egynapos sebészet (a kórházban kialakított a betegek számára igénybe vehető egynapos sebészeti ellátás)
 - járó beteg ellátás fejlesztése (a rendelők eszközellátottságának fejlesztése, az új műszerek darabszáma)
 - Ötvöskónyiban működő Pszichiátriai Intézet áthelyezése Nagyatádra (Nagyatádon működő ellátás)
 - Nővérszálló helyére új, komplex létesítmény felépítése (új a betegellátást szolgáló építmény)

A kórház új épületének látványterve

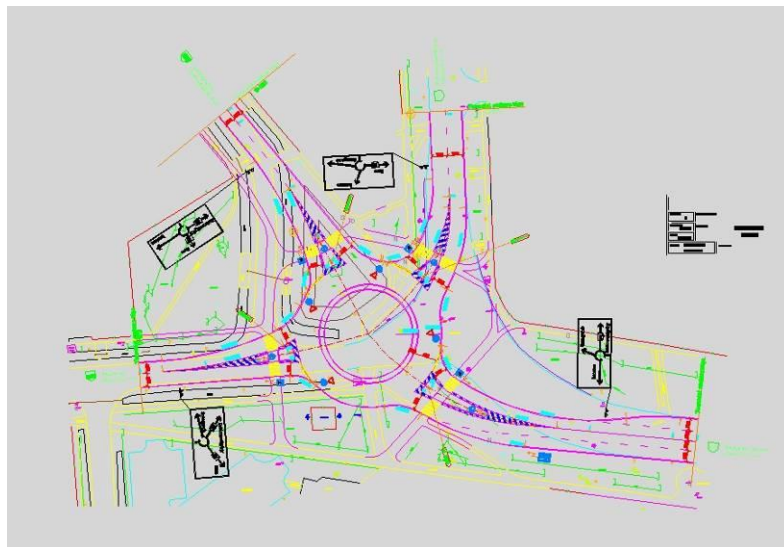

Az új közoktatási intézmény látványterve

4. Közlekedésbiztonsági helyzet javítása

Intézkedés:

- 4.1. Nagyatád, 68-as sz. főút, 6809 sz. összekötő utak (Dózsa Gy. u., Baross G. u. és Somogyszobi u.) csomópont korszerűsítése, körforgalommá alakítása (sebességcsökkentés, gyalogos védelem) (a tervezett helyen forgalomba helyezett körforgalom)
- 4.2. Kolozsvári utcai árok lefedésével új parkolóhelyek kiépítése (a tervezett szakaszon árkok lefedése, a kiépített parkolók darabszáma)

Baross utcai körforgalom

2.3.2. MAGAS FOKÚ KÖZÖSSÉGI AKTIVITÁS MEGTEREMTÉSE

A közösségi aktivitás fejlesztése a település társadalmának belső kohézió erősítését szolgálja, amelyen keresztül elérhető a lakosság helyben való megtartása, beleértve a fiatalabb nemzedéket is.

A közösségi aktivitás fejlesztése hozzájárul a helyi identitás megerősítéséhez, ezáltal a népességmegtartási képesség fejlesztéséhez. Az önkormányzatnak jelentős szerepe lehet az aktivitás fokozásában, programszervezésen, illetve kulturális szervező tevékenységet végző szervezetek támogatásán keresztül ösztönözheti a közösségi élet sokszínűbbé és intenzívebbé tételét.

Nagyatádon megvannak azok a közösségi alapok, amelyekre építve tudatos és szervezett munkával egy magasabb szintű közösségi élet valósítható meg. Ehhez szükség van a közösségi élet infrastrukturális feltételeinek fejlesztésére is. Jelenleg a Nagyatádi Művelődési Központ hivatott a kulturális élet szervezésére.

1. Folyamatos kikapcsolódási lehetőségek biztosítása

A lakosság életminőségének fejlesztése, valamint a turisták, látogatók vonzása érdekében szükség van az ésszerű szabadidő eltöltés feltételeinek folyamatos biztosítására.

Intézkedések:

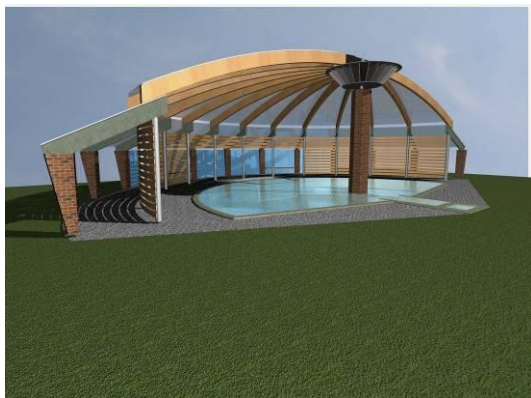
- 1.1. a helyi szellemi és kulturális örökség megőrzése, védelme (évente a védelemben részesülő, megújuló alkotások, épületek darabszáma)
- 1.2. a fiatalok részére színvonalas szórakozási lehetőségek biztosítása, felújított intézményben, több folyamatos program szervezése (újonnan létrehozott a célt szolgáló létesítmény, illetve program darabszáma)
- 1.3. az időskorúak közösségi életének támogatása felújított intézményben, több alkalmasszerű program szervezése (újonnan létrehozott a célt szolgáló létesítmény, illetve program darabszáma)
- 1.4. a városi nagyrendezvények fejlesztése, a kulturális turizmus vonzerejének bővítése programok szervezésével (szervezett programok darabszáma)

2. Kikapcsolódási, sportolási lehetőségek biztosítása

Fontos fejleszteni az emberek egészségét, magatartását, gondolkodásmódját. Kikapcsolódási lehetőséget teremthetnek azok a közösségi terek, ahol a lakosok találkozhatnak, beszélgethetnek, közös tevékenységben vehetnek részt, amelyek során közös hatások érhetik őket.

Intézkedések:

- 2.1. fürdők fejlesztése, bővítése. Gyógyfürdőben a gyermekmedence funkcionális átalakítása, Városi Strandon lévő gyermekmedence bővítése (a tervezett medencék megléte)
- 2.2. BMX-gördeszka pálya kialakítása a fiataloknak a piac téren (használat vett pálya)
- 2.3. játszóterek folyamatos fejlesztése (megújult játszóterek száma)

Gyógyfürdő medence

Árnyékoló

3. Alkotó, művészeti közösségek támogatása

Rendszeresen segítjük a több mint 30 önszerveződő művészeti, művelődő csoport, civil szerveződés tevékenységét. Támogatást biztosítunk fellépő ruhák vásárlásához, működésükhöz, lehetőséget teremtünk számukra a városi rendezvényeken, ünnepeken történő bemutatkozásra, testvérvárosi fellépésre. (költségvetésben kimutatott támogatás mértéke)

A felújított Művelődési ház

2.3.3. ÖKOLÓGIAI SZEMPONTOKAT FIGYELEMBE VEVŐ KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

A környezettudat és szemlélet kialakítása a városban erőteljesen működik, amely nagymértékben köszönhető a Városgondnokság, a lakosság és a városban működő civil szervezetek tevékenységének.

1. Tiszta, virágos város

A város polgárainak, a településre érkező vendégek, az átutazók közérzetét alapvetően befolyásolja a település közterületeinek, utcáinak állapota, tisztasága, rendezettsége.

Rendezett településkörnyezeti megjelenés, gondozott utcák jellemzik a települést.

A város szépsége a toleráns, összetartó lakosság, erős civil- és sportszervezetek, alkotó szellemi összefogás, önkormányzati koordináló, szervezőmunkának köszönhető.

A város 2005-ben a Virágos Magyarországért környezetszépítő verseny győztese volt, így 2006-ban Nagyatádnak jutott az a megtiszteltetés, hogy képviselte Magyarországot a nemzetközi virágosítás mozgalomban, ahol aranyérmet kapott. A nemzetközi zsűri elnöke „Európa legtisztább városának” nevezte Nagyatádot.

A Magyar Urbanisztikai Társaság pedig Hild János díjjal jutalmazta a várost 1983-ban, majd egyedülállóként az országban 2006-ban másodszor is.

2007. évben 4 település mellett Nagyatád is átvehette a Virágos Magyarországért Szervező Bizottságának legmagasabb kitüntetését, az Arany Rózsa Díjat.

Intézkedések:

- 1.1. Közparkok folyamatos fejlesztése, berendezésekkel, játszó- és sporteszközökkel való ellátása (eszközellátottság mértéke)

- 1.2. Védett és védelemre érdemes táji, természeti elemek megóvása (intézkedések száma)
- 1.3. Járdák, közterületek folyamatos tisztántartása
- 1.4. Szemétgyűjtők kihelyezése, illegális lerakók felszámolása

2. Csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése

A városban biztosítottak a csapadékvíz elvezetés alapfeltételei, a belvíz elleni védekezés. A csapadékelvezető árkok karbantartását a Városgondnokság folyamatosan végzi.

A Kolozsvári utca északi szakaszának csapadék csatorna kiépítését és felette parkoló kialakítását pályázat útján tervezi az Önkormányzat, mellyel megoldódnak a csapadékvíz elvezetési, és parkolási problémák, valamint csökken a környezeti terhelés is.

Intézkedések:

- 2.1. Csapadékvíz-elvezető rendszer folyamatos fejlesztése (új szükséges létesítmények kialakítása)
- 2.2. Együttműködés kialakítása a lakossággal a csapadékvíz-elvezető árkok tisztántartására (hatékony együttműködés létrejötte)

3. Ivóvíz és szennyvízrendszer rekonstrukciója

Az ivóvízellátáshoz kapcsolódó cél a vízbázisok védelmének biztosítása, amely az ivóvízhálózat folyamatos korszerűsítésével valósul meg.

A szennyvízhálózat a város szinte egész területén - kivéve a kivadári városrészen – kiépítésre került.

A szennyvízkezelés teljes körű megvalósításához szükség van a szennyvíztisztító telep fejlesztésére, kapacitásbővítésére, valamint a település csatornázottságának bővítésére. A kivitelezés folyamatban van, melyet a Nagyatádi Regionális Szennyvíztársulás a Nagyatád és környéke csatornahálózatának és Nagyatád szennyvíztelepének fejlesztése projekt keretében valósíthat meg.

A szennyvíztisztító telep rekonstrukciója nyomán a program keretében beérkező szennyvízmennyiség kezelésére alkalmassá válik oly módon, hogy a biológiai és a mechanikai tisztítási fokozat emelésével a környezetben semmiféle káros kibocsátás – zaj- és szaghatás – ne keletkezzék.

Intézkedések:

- 3.1. az ivóvíz vezetékek folyamatos korszerűsítése
- 3.2. szennyvíz beruházási munkák előkészítése 2011 tavasza (Kiviteli terv, pályázat)
- 3.3. szennyvízberuházás megvalósítása, Kivadári vezetékhálózat, szennyvíztelep felújítása 2013-ig (működő vezeték, és telep)

4. Nyilvános WC építése, működtetése

A városba látogatók komfortérzetének javítása érdekében nyilvános WC építése, működtetése 2015-ig.

5. Elkerülő úthálózat fejlesztése

A Nagyatádon áthaladó 68.sz. főút mind levegőminőségi, mind közlekedésbiztonsági, mind a zaj határértékének nagysága, mind pedig népegészségügyi szempontból problémát jelent a városnak, ezért cél a 68. számú főút Nagyatádot elkerülő szakaszának megépülése 2013-ig.

2.3.4. FENNTARTHATÓ GAZDASÁGI SZERKEZET KIALAKÍTÁSA

A város tulajdonában álló ingatlanvagyon a városfejlesztési programban meghatározottak szerint – önkormányzati célú felhasználás, bérbeadás, értékesítés, vagy használati jog biztosítása formájában – hasznosításra kerülnek. Kitűzött céljainknak, új vállalkozás beindítását, illetve a meg lévő vállalkozások sikeres folytatását segítse. Minden évben folyamatosan zajlik az ipari telephelyek, valamint az üzletekkel, családi házakkal beépíthető telkek és hobbykertek kiejánlása és értékesítése.

1. Nagyatádi Városfejlesztő Kft

Nagyatádi Városfejlesztő Kft. feladata a városfejlesztési projektek az önkormányzat és a város közössége számára legkedvezőbb módon való előkészítése, megvalósításának menedzselése és után követése.

2. A volt laktanya gazdasági célú hasznosítása

A volt laktanya területén az Önkormányzatnak már több telephelyet sikerült értékesítenie vállalkozások számára. További cél e területen a vonzó befektetési környezet kialakítása, infrastrukturális fejlesztése, valamint további vállalkozások betelepülését elősegítő feltételrendszer megteremtése. Cél az Uniós források megszerzése a telekhatáron belüli infrastruktúra fejlesztés és korszerűsítés megoldására.

3. Nagyatádi Ipari Park

Az ipari park 18 hektáros egybefüggő területén a telkek teljes közművesítéssel kerültek kiépítésre, ahol már több vállalkozás is működik. Az Önkormányzat folytatni kívánja a még szabad területek kiejánlását, értékesítését.

5. Turizmus

Új helyen, megújult környezetben, eredményesen végzi munkáját a Tourinform Iroda. Az önkormányzat a turisztikai ágazat működésének segítése érdekében a jövőben is változatlanul működtetni kívánja ezt a szolgáltatást.

Intézkedések:

- 5.1. a komplex turisztikai fejlesztés keretén belül megvalósításra kerülő ökoturisztikai elemek:
 - Csónakázó tavat érintő útvonal esetében tájpark létesítése, ahol a vendégek megismerkedhetnek a különböző élőhelyek jellemző növényvilágával, őshonos fákkal, cserjékkel, amit ismertető leírások, táblák segítenek
 - Túraútvonalak és pihenőhelyek kialakítása
- 5.2. Szellemi örökségen alapuló vonzerők fejlesztése:
 - Szoborparkban az alkotóműhely felújítása, kisplasztikai kiállítóhely kialakítása
 - Múzeum felújítása és az udvarában a Talpas ház felállítása
 - Zeneiskola épületében kiállítóter kialakítása a Hadipark részére
- 5.3. Rendezvényturizmus fejlesztése:
 - rendezvényhelyszín kialakítása (színpadok, lelátók építése)
(a tervezett létesítmények megléte)

2.3.5. PARTNERSÉGI KAPCSOLATOK ERŐSÍTÉSE

Az önkormányzat számára a döntéseinek előkészítése során fontos ismerni a lakosság igényeit, véleményét a közvetlen lakókörnyezetük, a szolgáltatások milyensége, a fejlesztésének igénye tekintetében. Ugyanakkor az is fontos, hogy a lakosság megismerje, és tevőlegesen támogassa azokat a törekvéseket, amelyek a város jövőbeni fenntartható fejlesztését szolgálják. Az eddigiekben kialakult jó együtt működés mellett, fontos elvárás, hogy jöjjön létre és váljon élővé a partneri kapcsolat a településen élő állampolgárok, azok szervezetei és az önkormányzat, valamint annak intézményei között. A fejlesztési célok megfogalmazása és kivitelezése mellett így nagyobb teret nyerhetünk a létrejött javak megőrzése, fenntartása, illetve újabb célok megfogalmazása irányába.

Intézkedések:

1. Az önkormányzat évente egy alkalommal nyílt fórumot szervez a lakosság részére, ahol az adott évi városfejlesztési célkitűzéseket ismerteti, véleményezésre bocsátja. Megfogalmazza a városlakók kapcsolódási lehetőségeit, az egyes programokhoz. (évente szervezett fórum)
2. A civil szervezetek számára célirányosan a fejlesztési, szervezési intézkedésekhez kapcsolódóan fórum és konzultációs lehetőséget biztosít. (akciók szerint szervezett találkozók)
3. Az önkormányzat intézményei a sajátosságaiknak megfelelően, évente akciók szervezésével tegyék rendszeressé kapcsolataikat, fejlesszék partnerségüket a lakosság szélesebb rétegei felé. (szervezett akciók száma)

4. Az általános iskolák éves gyakorisággal szervezzenek a környezet védelmét, a környezettudatosságot szolgáló ismeretterjesztő programokat. (akciók száma)
5. A helyi televízió kötelező jelleggel folyamatosan tudósítson a településen szervezett valamennyi környezetvédelmét szolgáló programról, akcióról. (tudósítások száma)

Nagyatád Város Önkormányzatának Képviselő–testülete Nagyatád fenntartható fejlődésének helyi programját a számú határozatával fogadta el.

Nagyatád, 2010. november

Ormai István
polgármester